

Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa

Porga Gyula, Veszprém polgármestere

Hogyan lett Veszprém és a régió Európa Kulturális Fővárosa?

KÖZÖS INDULÁS - VISSZAEMLEKEZÉS

Úgy kezdődött, hogy felháborodtunk. Kiírták az Európa Kulturális Fővárosa pályázatot, és Veszprém rá sem mozdult. Navracsics Tibor nyilvánosan kritizálta a városvezetést, mire a közgyűlés napirendjére tűzték a kérdést. A testületi tagok – elismerve igazunkat – a pályázat mellett döntöttek, majd két hónap alatt sikerült összegereblyézni a pályaművet. Ekkor 2004-et írtunk.

Ma már cseppet sem csodálkozom, hogy a 2005-ös eredményhirdetésekor a futottak még kategóriába sem fértünk be. Ha valaki visszakeresi a 2010-es EKF-

pályázók névsorát, a győztes Pécs mellett megtalálja Budapest, Miskolc, Debrecen, Győr, Sopron és Eger nevét. Míg a miénknek nyomát sem leli.

De ahogy minden rosszban, ebben is ott lapult a jó. Megtanultuk hogyan nem szabad versenybe szállnunk.

Akkor minden más volt. A győztesről nem Brüsszelben, hanem Budapesten döntöttek. Itthon baloldali kormány irányította az országot. Pécs pedig a szocialisták vidéki erődtítménye volt.

De nemcsak politikai okok játszottak szerepet a pécsiek sikerében. A pályázatukat jobbra civilek írták, és tudták, hogy mi minden kell a győzelemhez.

Megismerkedtem a pályázatírók vezetőjével, Szalay Tamással, akiről gyorsan kiderült, hogy az európai kultúrához és a kultúra szervezőihez is erős szálakkal kötődik. Egy pillanatig sem volt kérdés számomra, hogy ha újra meghirdetik a versenyt Magyarországon, akkor keresni fogom Tamást.

Erre 2015-ig kellett várni.

Az újabb kiírás előtt két évvel kértem a pécsi szakértő segítségét, és ő összehozott a Ruhr-vidéki pályázat művészeti igazgatójával. Hans Schmidtet elhívtam Veszprémbe, hogy nézze meg a várost, és mondja el, milyen koncepcióval kellene előrukkolnunk. Hans egésznapos barangolás után azt találta mondani, hogy nem igazán érti, mit keresnénk mi az Európa Kulturális Fővárosa programban. Szerinte nekünk nincsenek súlyos, megoldásra váró problémáink. Merthogy az EKF nem turisztikai célokat szolgál, hanem egy térség újragondolását, átalakítását. És mi tagadás, a Ruhr- vidékhez képest nálunk nem látszott magától értetődőnek a feladat.

De én önmagunkhoz képest szerettem volna az előrelépést.

Nem kicsit, nagyon.

Hans gondolkodási időt kért, hazautazott, majd néhány nap elteltével ígent mondott. Amikor visszatért, hozta magával Nadját, aki szintén a Ruhr-vidéki pályázatban dolgozott, és a liverpooli pályázatot menedzselő Niel Petersont.

Arra biztattak, hogy az EKF-koncepció kialakításához tanácsadó testületet állítsak össze.

Első körben tíz, kultúrában otthonos karakter együttműködésére számítottam. A helyiek közül Mészáros Zolit, Kováts Pétert, Muraközy Pétert, Ladányi Istvánt és Jokesz Antalt szólítottam meg. Ókovács Szilveszter és M.Tóth Géza, mint Veszprémből elpályázott kapott meghívót. A közvetlen kötődés nélküliek sorából Finta Sándort, Winkler Nórát és Mislivetz Ferencet kértem a csatlakozásra.

Amikor megtudták, hogy mihez kellene az alkotó energiájuk, azonnal ígent mondtak.

A találkozókat nem vertük nagy dobra. Mondhatni, titkos klubként működünk. Hol a Hangvillában, hol az Agórában, hol a Gizellában jöttünk össze egy-egy hétvégére. Kezdetben helytörténeti, városstratégiai, városüzemeltetési előadásokat hallgattak, és mindenki elmondhatta, hogyan látja Veszprém pozícióját, lehetőségeit.

Nagyon inspiratívak voltak az együttlétek, noha a résztvevők a saját szemszögükből beszéltek, kevésbé reflektálva a többiek észrevételeire. Aztán sűrűsödött a felhalmozott anyag, és létrejöttek a törésvonalak.

A zene vagy a képzőművészet legyen a kulturális főváros fókuszában? Veszprém egyedül vagy a régióval közösen induljon? A helyi képességekre vagy világsztárokra építsünk?

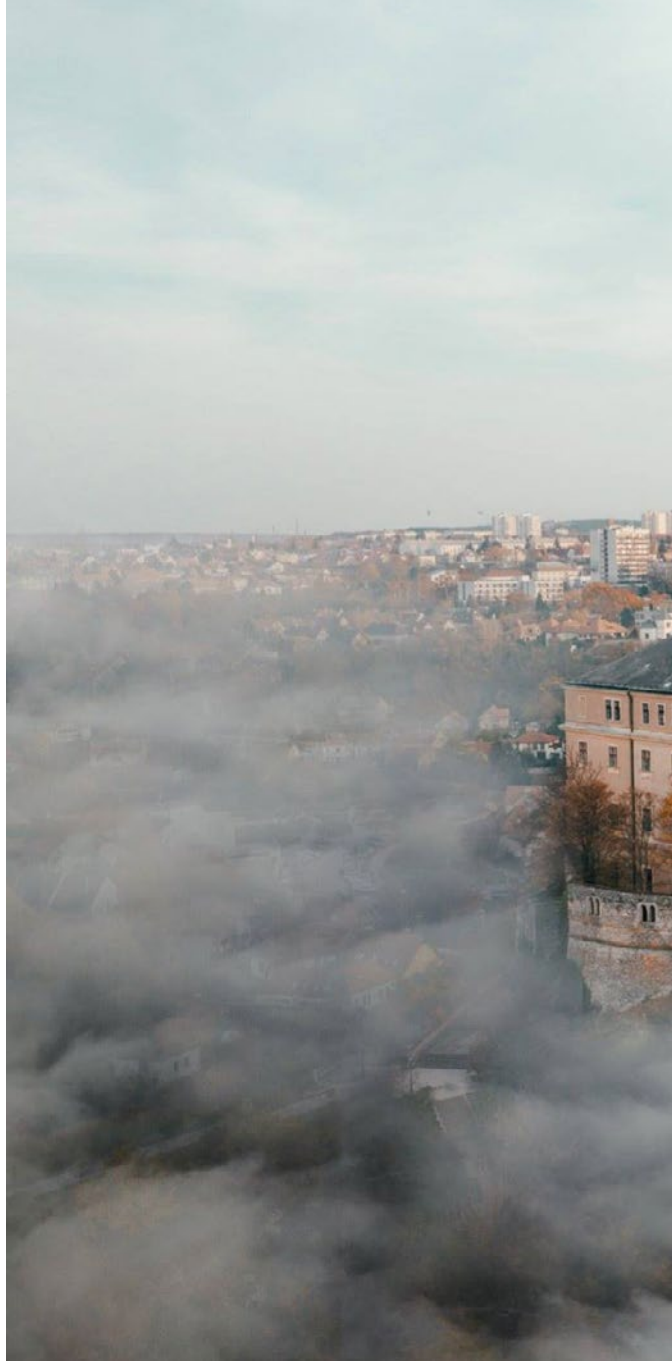
Eseti szövetségek jöttek létre, váltakozó összetételben. Egy év elteltével pedig erősödött a tónus, hevesebbek lettek a viták. Volt, hogy ajtót csapkodtunk, megsértődtünk, és teljesen reménytelennek látszottunk.

Nielnek panaszkodtam, hogy szétestünk és nem látom összeragaszthatónak a széttöredezett kapcsolatokat, mire megnyugtattott, hogy ami történik, az megszokott és normális. Ennyi erős karaktert nem lehet konfliktusok nélkül egyben tartani.

Igaza volt.

Másfél év után tudtuk felrajzolni a város problématerképét. Rajta a gyorsan azonosítható szezonalitást, a fiatalok elvándorlását, a kreatív ipar fejlesztésének a szükségét, végül Veszprém kéttarcúságát. Ez utóbbi jelenség abból fakad, hogy a huszonezres, jól összeérett közösséget egyszer csak sokszorosára duzzasztották. A szocializmus nem csak az egyetemet hozta a városba, ami igen jót tett, de ipari nagyvállalatok sorát is. Vele együtt tízezer szám érkeztek a munkavállalók, és épültek a lakótelepek. Az őslakosoknak és a betelepülteknek – a szociológiai fogalomtár szerint – eltérő volt a mintázata, és az egységes identitás egyszerűen szertefoszlott. Újat kreálni meg nem is olyan egyszerű.

Ehhez a problémához érve már Hans is erősen pártolta a pályázatot.

EXIT

KISCSILLA

VESZPRÉM AND THE BALATON REGION

A tematikus hétvégék témája volt, hogy milyen profilt adjunk az EKF-projektnek. A képzeletnek semmi sem szabott gátat. Mindenki szabadon szárnyalhatott. Amit nagyon élveztünk a földhözragadt hétköznapok közepette.

Volt, aki a városfejlesztésre helyezte volna a hangsúlyt, volt, aki a művészeti programokra. Akadt, aki világsztárokból gondolkodott. Murak a játékokra esküdött. Szerinte a játékosság olyan keretbe foglalta volna a projektet, amelynek egyetlen zsűri sem képes ellenállni. Hintákat állítottunk volna a buszmegállókban, csúszdákat építettünk volna a Kossuth Lajos utcán, amelyen a város apraja-nagyja kedvére csúszkálhatott volna.

Miközben tudtuk, hogy a városi ember karakterét Muraknál senki nem rajzolja meg jobban – ezért is oly sikerek az Utcazene fesztiváljai – a Kossuth utcai csúszdára nemet mondtunk. A játék azért nem maradt ki a programból. Hogy csak egy példát említsek, a nyitógálán – sokak örömére – fényjátékot vetítettünk a húszemeletesre.

Már említettem, hogy erős vitát váltott ki az egyedül vagy regionális szövetségben kérdés. Két pártra szakadtunk, és a hasadás nem látszott foltozhatónak. Murak és Kováts Péter hallani sem akart mások bevonásáról. Attól tartottak, hogy a szövetségesek majd elviszik a fókusz Veszprémről, és Európa Kulturális Fővárosaként másodrendű, külvárosi pozícióba süllyedünk. A „Nagy Pannon Összefogást” szorgalmazó Misztlivetz mellett én álltam a kötél másik végén. Ami talán furcsa egy győzelemre aspiráló polgármestertől. De mindig csapatjátékos voltam, és az együttműködéstől nem a félelmeim, de a győzelmi reményeim erősödtek.

A végső küzdelemben kineveztük Kovátsot és Misztlivetzet szószólónak, akik érzelmektől fűtött szócsatája sem borította fel a döntetlen állást. Megkérdeztük Hansot, szerinte mi a pálya. A német EKF-szakértő kertelés nélkül mondta, hogy lelkünk rajta, magányosan is pályázhatunk, de akkor esélyünk sem lesz a győzelemre.

Hallgattunk rá.

A régiós történet itt még nem ért véget. Mert ahogy tevé van egy púpú és két púpú, úgy régió sem csak egyféle lehet. Rajzolgattuk a köröket. A Bakonyt, a Balaton-felvidéket, végül az egész Balatont bekerítve. Míg arra nem jutottunk, hogy illő lenne tesztelni a fogadókészséget is. Hátha a kutya sem szeretne velünk szövetségre lépni.

Elindultam. Előbb a közeli településekre. Aztán a polgármestereket összefogó Balatoni Szövetséghez. A vendéglátósokat, a borászokat magába foglaló Balatoni Körhöz. Az Éltesítő Balaton-felvidék Egyesülethez. Végül Veszprém-, Zala-, és Somogy megye közgyűlési elnökeihez. És mindenki lelkesedett.

Pedig mást sem vittem csak álmokat. Hogy együtt, összefogva valami jót hozunk létre - és megnyerjük.

Az ígéretem mindössze abból állt, hogy a pályázati költségeket Veszprém városa fizeti. A kockázat tehát el volt vetve...

A teher pálmát növeszt. Az elfogyó idő pedig partot emel a szófolyamnak. A beszélgetések mederbe kívánkoznak. Esetünkben sem volt ez másként. Tíz hónappal a beadási határidő előtt kezdtük keresni a pályázatírót.

Addigra a stratégiai kérdések eldőlték. Formát kellett adni a tartalomnak. Tudtuk, hiába jó a színdarab, ha nincs társulat, amely elő tudná adni.

A keresés során akadt jelentkező, aki kevésbé hangolódott a pályázati igényekre, mint sem saját történelmi emlékezetére. Arról győzködött bennünket, hogy a Balaton jegén rekonstruáljunk egy törökök elleni csatát. Amiből arra a következtetésre jutottunk, hogy nem ő a mi emberünk.

Ezúttal is igazolódott, hogy a dolgoknak rendelt idejük van. A Hétfő csapatára, Csité Andrásék tudására akkor találtam rá, amikor annak a legnagyobb szüksége volt. Tőlük igazoltuk Baranyai Szabolcsot és Mike Friderikát, akik még a széttartó gondolatokat is össze tudták rendezni. Beszörítettek bennünket a pályázati keretekbe.

A megbeszéléseink helyszínét munkaterületté nyilvánították.

A stratégiai munkacsoport mellé megalakítottuk a Művészeti Tanácsot is, jobbára a veszprémi kulturális intézmények vezetőiből, munkatársaiból. Nekik a stratégiához kellett illeszkedniük, amelyben bázis értéként fogalmaztuk meg a közösségépítést, a fenntarthatóságot, a hagyományt, az önkéntességet és az innovációt.

A Művészeti Tanácsnak ezeket az elveket kellett „programnyelvre” lefordítani, helyi, hazai és külföldi előadókra, produkciókra támaszkodva. Nem mellékesen azt igazolva, hogy a veszprémi EKF-projekt nem az infrastruktúrára koncentrálnak majd, sokkal inkább az élménygazdagságra.

Ekkor léptünk ki a sub rosa korszakból. Már mertünk és tudtunk is beszélni arról, hogy pályázunk az Európa Kulturális Fővárosa címre.

Amikor a pályázati írók a célegyenesbe értek, megkezdődött a legkifejezőbb cím felkutatása. Az

ügynevezett shortlist-re olyan javaslatokat írtunk fel, mint „all hands” vagy „play in the way” vagy „setting sails”. A pálmát végül a BEYOND vitte el, mert abban sűrűsödött leginkább, hogy Veszprém az EKF révén túl akar lépni saját fizikai és mentális határain, hogy új horizontot, új jövőképet kíván adni a benne élőknek és a látogatóba érkezőknek, és kezdetét akarja venni egy új, önbizalmat erősítő korszak.

Az első zsűrizés előtt Hansék mindent megterveztek. Tudtuk, hogy tíz fős csapatot kell kiállítanunk, amelyben a művészeti vezető Mészáros Zoli és a pályázati író Mike Frida mellett még a polgármesteri hely volt biztos. A maradék hétre castingot hirdettünk. Kellott olyan fiatal, aki veszprémiként Budapesten jár egyetemre, de haza szeretne jönni. Kellott olyan fiatal, aki valamilyen helyi szubkultúra képviselője. Kellott egy szövetséges település vezetője. Kellott, aki a városi turizmus értője. Kellott a művészeti élet reprezentánsai közül valaki. Meg kellott jeleníteni a Pannon Egyetemet. És kellott egy építész is. Így találtunk rá Kárpáti Orsira, Jasek Balázusra, a hévízi Kepli Józsefre, Raffai Ágnesre, Szántai Vikire, Kővári Editre és Smiló Dávidra. Mindenki háromperces prezentációval készült. És arra, hogy a zsűri kérésére kifogástalan választ ad.

Semmit sem hagytunk a véletlenre. Egy hétvégét szántunk a szerepek begyakorlására.

Az első fordulót a Nemzeti Múzeumban tartották. A tíz külföldiből, valamint két magyarból – Káel Csabából és Fejérdy Tamásból – álló zsűri láthatóan jól felkészült a pályaművekből.

Akkortájt a migrációs kérdés megosztotta Európát, és mi, magyarok nem álltunk a feltétel nélküli befogadás oldalán. A zsűritagok és a fideszes városok kapcsolata ezért nem lehetett felhőtlen. De szerencsére a mi meghallgatásunk nem a nagypolitikáról, hanem a pályázatunkról szólt. Erősíteni javasolták az esemény európai dimenzióját.

Úgy foglaltunk helyet a bizottság előtt, hogy még véletlenül se a polgármester üljön közepén. Ezzel a trükkel jeleztük, hogy nem hierarchikus rendben, de csapatban játszunk. A felkészítő tréningnek hála, mindenki jól alakította a szerepét.

Állítólag én is jól teljesítettem a – nekem testhez álló – kapus poszton. Míg a többiek szárnyaltak, én arra szorítottam, hogy projektünk biztonsággal megvalósítható. Meglesz rá a fedezet.

Hihettek nekünk, mert – Debrecennel és Győrrel egyetemben – nem akadtunk fenn a rostán.

A sorsdöntő napra készülve korrigáltuk azokat a programelemeket, amelyeket a zsűri kritizált. És hitelesítendő győzelmi szándékainkat létrehoztuk a Veszprém-Balaton 2023 Zrt-t, amelyről a rendszer motorjaként beszéltünk. Mészáros Zoli lett a vezérigazgató, azzal a kitétellettel, hogy amint elkezdődik az igazi, terheléses időszak, gondoskodunk a pótlásáról.

Mivel azonnali eredményre volt szükségünk, a céget nem új alapokra építettük. A Balaton Korona Zrt-t alakítottuk át, amelyet abban az időben hívtak életre, amikor a helyi pénzek tényéréséhez még súlyos illúziók tapadtak.

A társaság nevén kívül a tulajdonosi szerkezetet is átalakítottuk, hogy regionális szövetségeseink közül mindenki részvényesnek mondhatta magát.

Így tettük fel a Koronát a pályázatra.

Decemberre esett a második forduló. A zsűri előbb bejárta a még versenyben lévő városokat, majd a MÜPÁ-ba hirdette meg az újabb meghallgatást.

Az időjárás versenytársainkat sem kímélte. A helyszíni szemlézés esős, borús napokra esett. Olyan időszakra, amikor minden utálatos. Amikor még a színes is szürke. És jobb szeretünk ki sem nézni az ablakokon.

Így volt ez Veszprémben is. Ahol a modern technika eszközeivel és fűtött helyiségekkel fogadtuk az ítéseket. Akik „spontán” zenéspróbákba pillanthattak be a Hangvillában, akik külföldi diákjaink főztjét kóstolhatták az egyetemen, és akik VR szemüvegben vonultak végig a Kossuth utcán. A riasztóan üres belvárosban úgy sétáltak, hogy az Utcazene fesztivál filmje forgott a szemük előtt. Zajosan, színesen, ahogy azt nyaranta megéljük.

Hogy a virtuális téren túl a valóság is gyönyörködtesse vendégeinket, Csopakra mentünk. Az akkor még Szent Donát névre hallgató étterem fantasztikus panorámával kecsegtetett bennünket. Az attrakcióhoz más sem kellett, mint tiszta ég, hogy különb lehessen a ködbe burkolózó bugaci vagy karcagi csárdáktól.

Érkezésünkkor egymást sziluettjét tudtuk csak azonosítani. Erősen kellett bízunk az ételek látványpótló erejében. De alighogy helyet foglaltunk odabenn, erős napsugárcsóva hasította szét a felhőfüggönyt, és feltárult előttünk a beragyogott Balaton.

Lélegzetelállító jelenet volt.

Nem lehetett nem meghallani a vendégek elismerő reakcióját.

A különleges természeti jelenségnek isteni jelet tulajdonítottam. De hogy ne lehessen túl szentimentális, segítségemre sietett a mellettem ülő Jásdi Pista, aki csak annyit súgott a fülembe, hogy „nem volt olcsó, de megérte...”.

Másnap utaztunk Budapestre. Nem tartottuk magunkat a győztes csapaton ne változtass előíráshoz. Az első fordulóban kapott jelzések nyomán erősítettük az európai kapcsolatokat jobban építő és a gasztronómiát hitelesebben képviselő szárnyat. Bekerült Can Togay, aki később a művészeti vezetőnk lett, Weyer Balázs, a világzene vonal hiteles magyar képviselője, Laposa Zsófi, a Balatoni Kör jelöltje és Wahab Rita, aki az elfoglalt Kárpáti Orsit váltotta.

A prezentációnk is megújult. Csak a felkészülési metódus maradt ugyanolyan szisztematikus és precíz, amilyen az első forduló előtt volt.

Miközben az otthoni főpróbát Hans erős - egyeseknél sírást is kiprovokáló - kritikával illette, itt minden flottul ment. A zsűri döntésére várva a mellém sodródó, ugyancsak dohányos tolmács annyit préselt ki magából, hogy ő nem ért ehhez a világhoz, de neki a mi prezentációnk tetszett a legjobban.

Egy hívet már szereztünk, gondoltam. De nem ennyiért jöttünk.

Az eredményhirdetésre érkező zsűrielnök valahol az első világháború magasságában kezdte a mondókáját. Azt hittem, sosem ér át a mába. Mégis megtörtént: The winner is Veszprém – csattant fel a boldogító mondat. Amely valamennyiünket rakétaként röpitett a levegőbe, és egymás karjaiba.

MEGCSINÁLTUK.

Mi, kicsik, esélytelenek győztünk a nagyok versenyében.

Ilyen volt az Utcaünnep 2018-ban

Volt, aki megkérdezte, hogy miként tudtam - több mint két éven keresztül – „etetni”, energetizálni, lelkesíteni a projektbe bevont embereket. De nem volt rá válaszom. Talán azzal, hogy nem voltak kétségeim. Szentül hittem abban, hogy Veszprém valóban Európa egyik kulturális fővárosa, csak még papírja nincs róla. És hiába mondta bárki, hogy a nálunknál jobb beágyazottságú Debrecennel és Győrrel szemben nem rúghatunk labdába, nem vettem róla tudomást. És közülünk senki sem. Ezért nem gyengítettük, de erősítettük egymást. Azt mérték, egy ígásló 3800 kilogrammos terhet tud elhúzni, de kettő már 10.800-at. Az erő nem szimplán adódik össze, megsokszorozódik. Mi pedig nem csak mentálisan sokszoroztuk az erőnket, de a Balaton és a Bakony térség bekapcsolásával leküzdöttük a kicsiségünk okozta hátrányunkat.

Mentünk előre, mint a versenyláztól égő vak ló, és elsőként futottunk be a célba.

Leírhatatlan élmény volt. Ilyet kívánok mindenkinek!

Nemcsak kívántuk az élményt, át is akartuk adni az otthoniaknak. Hazamentünk és három nap alatt összehoztuk az Utcaünnepet.

Veszprém már megtapasztalta, milyen az, ha a kézilabdacsapata bejut a Final Four döntőjébe, vagyis Európa elitjéhez tartozik. De maga a város ilyen szintű nemzetközi versenyen még sosem utasított maga mögé olyan erősségű vetélytársakat mint, amilyen a nálunknál jóval nagyobb és gazdagabb Debrecen és Győr.

A decemberi télben több ezren üdvözölték a rendkívüli sikert. Sem food truckban, sem zenei élményben nem volt hiány. Még nem beszélhettünk „kultúrfővárosi” előkóstolóról, de a győzelem íze így is eufórikussá tette az együttlétet.

És ha már közös ünnepről beszélünk, nem lehet szó nélkül hagyni az EKF-pályázatot segítő politikai konszenzust. A közgyűlésben mindenki támogatta a nevezést, a művészeti tanácsba pedig az ellenzék is delegálhatott képviselőket.

Rendre egyszerűsíti az életünket, ha saját törekvéseink elé mi magunk nem építünk akadályokat.

Nyertünk és ettől nem estünk kétségbe. Pedig lehetett volna úgy is. Az esélyesség terhe nem bennünket nyomott a nagyok versenyében, a kihívás ellenben nagyon inspirálta a társaságot. Az EKF-cím megszerzése után minden megváltozott:

már nekünk kellett bizonyítanunk, hogy nemcsak a vonzó ígéretek emberei vagyunk, de a tetteké is.

A „perzsák felett aratott” győzelem hírével előbb Budapestre „futottam”. A kormány korábban csak annyit mondott, hogy a pályázat nyertesével tárgyal, de a remélhető források nagyságrendjéről semmit sem árult el. Gulyás Gergely minisztert arról igyekeztem meggyőzni, hogy a Miniszterelnökség felügyelje az Európa Kulturális Fővárosa nevet viselő projektet, mert az sokkal több, mint kulturális programok sokasága. Az EKF nagyszerű lehetőség egy település, egy térség területi- és infrastruktúra fejlesztésére. Egyetértettünk abban is, hogy a kormány képviselőjére Navracsics Tibor lenne a legalkalmasabb, a győztes terveink kivitelezésére pedig ötvenmilliárd forintot kértem.

Navracsics 2019 ősszel elfoglalta szolgálati helyét. Miszlivetz kőszegi intézményében talált rá Markovits Alízra, akit a VEB 2023 vezérigazgatói posztjára javasolt. És nem mellékesen megkezdődött az úgynevezett Veszprém törvény kimunkálása. A jogszabály nemcsak az EKF-projekt kivitelezésének az útját egyengette, de arról is rendelkezett, hogy büszkeségünk, a vár felújításához hozzáfogasson a Veszprémi Főegyházmegeye.

Ez utóbbi fejleményhez az is kellett, hogy szeretett érsekünk, Márfi Gyula nyugdíjba vonuljon, és a rendkívül ambiciózus, energikus Udvardy György érkezzen a helyére. Az új érsek megérezte az EKF-győzelemben rejlő lehetőséget, és saját csatornáin használva kért kormánytámogatást az egyházi ingatlanok felújítására.

A vár rekonstrukciós tervei újabb több tízmilliárdot vonzottak a városba. Összességében sosem látott nagyságrendű, állami támogatás érkezett Veszprémbe.

Amikor – évekkel később – a miniszterelnök átadta a romos gyermekkorházból átalakított mozgásközpontunkat azt mondta, szereti, hogy mi nem segélyező szervezetként tekintünk a kormányra. A rendelkezésünkre bocsátott forrásokkal korszerűbbé, jobbá tesszük a környezetünket. Így a jövőben is számíthatunk az együttműködésére.

Nem állítom, hogy rosszul estek a szavai.

Nem tartozik szorosan a tárgyhoz, de jó róla beszélni: 2019-ben az UNESCO – a Zene városa címet adományozta Veszprémnek. Az Otthon centrum kimutatása pedig a legélhetőbb vidéki városnak minősített bennünket.

A jelzésekből arra következtettünk, hogy nem kell satufékkal irányt váltanunk.

2020 eleje a sűrű munkáról és a ritka eredményről szólt. A stratégiai döntések Tiborra, Alízra és rám vártak. Többek között meg kellett határoznunk az infrastrukturális beruházások fontossági sorrendjét. Elegánsan: prioritását.

Tudtuk, mi épül a Modern Városok Programból, milyen projekteket finanszíroz az EU, és arra törekedtünk, hogy a rendelkezésünkre álló EKF-pénzekkel rozsdafoltokat számoljunk fel, városrészeket újítsunk meg, a helyi közösségek igényeit kielégítő tereket hozzunk létre, és nem utolsósorban növeljük városunk vonzóképességét.

Többek között ezért akartuk a harminc éve pusztuló gyermekkórházat, az ugyancsak romokban heverő Ruttner-házat és Kiskuti csárdát felújítani. Ezért akartuk az egyetem mögötti elzárt területet kinyitni, és séta- valamint játszótérre alakítani.

Ezért akartuk a vasútállomás, az Auer- emlékház, valamint a Laczkó Dezső Múzeum épületét renoválni. Ezért akartuk a Jutasi futókört, a Foton művészmozit és a Várbörtön Látogatóközpontot létrehozni. És feltett szándékunk volt megépíteni a CODE névre hallgató digitális élményközpontot, amely beruházás forgatókönyvét a hirtelen ránk szakadt covid-járvány és az általa okozott gazdasági nehézség átírta.

Nagyon szoros határidőkkel kellett számolnunk. A beruházások kivitelezésére megalapítottuk a Veszprém 2030 Kft-t, amelynek az élére Lamos Pétert, a városfejlesztési iroda addigi vezetőjét neveztük ki.

Még a start pozícióban kellett világossá tennünk, hogy sem kicsi, sem nagy régiót nem rajzolunk. A Bakony és a Balaton térség valamennyi települése előtt tágra nyitottuk az EKF-kapuját. Csak azokat fogadva szövetségeseink közé, akik lakosságszámarányos hozzájárulási díjat fizetnek

RUTTNER-HÁZ

Székesfehérvár

M I S Z

a közös kasszába. Minden település és civil szervezet vezetőjének elmondtuk, hogy innovatív pályázatokkal a befizetett összeg többszörösét nyerhetik vissza. De ne elégedjenek meg a már bejáratott falunapok, szüreti mulatságok, disznótorok felturbózásával, mert arra egyetlen fillér sem lesz.

2020 júliusában 60 önkormányzat képviseltette magát a Hangvillában rendezett első találkozón. Egy év elteltével, az együttműködési időszak hivatalos kezdetével a számunk már a duplájához közelített. 116-an fogtunk össze, fizettünk tagsági díjat, és maradtunk együtt az EKF-év lezárultáig.

Nagy büszkeség, hogy azt a kooperációt, amely Marcalitól Bakonybélig, Sümegtől Siófokig tartott, Veszprém kezdeményezte és fogta össze.

Most újabb projekten dolgozunk, hogy a kipróbált kapcsolatok fennmaradjanak és valamennyiünk javára hasznosuljanak. A reményeink azért lehetnek jók a folytatásra, mert nem pazaroltuk el a bizalmat.

Az Európa Kulturális Fővárosa projekt repülőrajtot vett, hogy aztán gyors kényszerleszállást hajtson végre. Nem a személyzet hibázott, nem is műszaki probléma okozta a bajt. 2020 tavaszára a légköri viszonyok váltak kedvezőtlené. Lecsapott a Covid-járvány, és lezárultak a közlekedő utak. A kormány veszélyhelyzetet hirdetett ki. Otthonainkba szorultunk, bezártak az iskolák és a közösségi terek, és nem a jövőn gondolkodtunk, azon dolgoztunk, hogy a lehető legkisebb veszteségekkel éljük túl a jelent.

Az egész világot rendkívüli feladat elé állította a Covid. Az éppen aktuális EKF-városok közül a romániai Temesvár és a görög Elefsina feltette a kezét, és prolongálta az eseményt. Mi lemondtuk az összes betervezett tapasztalatszerző utunkat.

Energiáinkat kezdetben a maszkok beszerzése, az idősek ellátása, a közszolgáltatások működtetése kötötte le. Aztán kezdtünk alkalmazkodni az új rendhez.

A stratégiai megbeszéléseink is visszatértek a városházára, csak tartottuk a távolságot. Ha megéheztünk, pizzát rendeltünk.

Pizzáról pizzára teltek a hetek. Csak a feltétek váltakoztak. Azok sem feltétlenül. A monotonitást az árak törték meg, nem nagy örömeinkre. Az építőipar rettenetesen megdrágult. Olyannyira, hogy a CODE olyan árkalkulációt kapott, amit nem tudtunk vállalni. Lemondtunk az egyik legnagyobb attrakciónkról, amivel Tokió és Párizs mellé emeltük volna Veszprémet. Mély fájdalmat okoztunk magunknak. Még a stáb tagjainak sem mertünk beszélni a döntésről. Különösen a projektért lelkesedő művészeti vezetőt, Can Togay-t volt nehéz lebeszélni arról, hogy nyilatkozataival ne növelje a hiábavaló várakozást.

Titkon azért reménykedtünk, hogy valami csoda folytán megtaláljuk a vészkijáratot.

Kellett hozzá néhány hónap. Mentségünkre szolgáljon, egyáltalán nem tűnt evidenciának, hogy a múltunk egy szelete, a Komintern utolsó elnökéről elnevezett Dimitrov művelődési ház ad otthont a jövő digitális élményközpontjának.

Mégis így lett.

2023. Európa Kulturális Fővárosa bemutatja:
**Veszprém-Balaton
Fesztiválok**
A Magyar Filmakadémia és a Magyar Filmintézet által támogatott
2020. szeptember 3-5. | Veszprém-Balatonfűrés

A MÉGIS az Európa Kulturális Fővárosa projekt talán legerősebb vezérmotívuma. Minden az esélyek, a látszatok és a veszélyek ellenére történt meg. Az ötlet fogantatásától, a címért folytatott versenyen és a Covid-járványon át a CODE befogadásáig.

Sosem adtuk fel.

A kulturális menüsor elemei évről évre gyarapodtak. Volt már Veszprémfestünk, Gizella Napunk, Utcazene-, Rozé rizling jazz-, Auer-, Tánc és Operett fesztiválunk. Igazán kiváló alapokról rugaszkodtunk el.

Az EKF-kurzus először a Filmpiknikkel adott életjelet. 2020 nyarán rendeztük be a várost a magyar filmek vetítésére. Amiből az a Mozgókép Fesztivál nőtt ki, amely 2021 óta épülget tégláról téglára – immár Balatonfüredet és Balatonalmádit is rendszerbe kapcsolva -, hogy egyszer a magyar Karlovy Vary vagy Cannes lehessen.

A Holszszekon Irodalmi Fesztivál ugyancsak a kulturális főváros legidősebb gyermekei közé tartozik, és minden adottsága megvan ahhoz, hogy hosszú ideig a város életének szerves része legyen.

ELENTES TITON CS...
SZELLEM N...FFÉNY SZABADSÁG BAI...
OKTATÁS MEGKÖZELÍTÉSEK KAPCSOL...
KEZEK TERMÉK FIGYELEM UNALOM ER...
EHETŐSÉG KÁNON ÚT MÓNDAT KÖZÖS...
FA PANEL ELVESZÍT GENERÁCIÓK ALKO...
NY ÉL MÉNY UTCA KALAUZ TÜKÖR VAN

A sorba okvetlenül beletartozik a Papírkutya is, amely pódium beszélgetések és klubzenekarok kultúrtereként lett népszerű.

Az EKF legelső beruházása a Digitális Húsáruház (copy by Navracsecs Tibor), az online képzés centruma volt. Amely, ha összekapcsolódik a Pannon Egyetemmel, illetve a CODE-dal, a veszprémi kreatívipar fontos bázisa lesz.

Hogy mi tartozik még az előkészületekhez? Hét év sokezernyi pillanatából nehéz válogatni. De a nyitónap megtervezése, mozaikjainak az összerakása kihagyhatatlan emlék. Például az a momentum, hogy Navracsics Tibor kormánybiztosi bemutatkozásakor – 2019 őszén!!! – azzal a kérdéssel nyomta székükbe a programfelelősöket, hogy mikorra tervezik a nyitónap pontos időpontját és mi lesz az esemény koncepciója.

Can Togayék se köpni, se nyelni nem tudtak. És nem hatott az érv, hogy még három és fél év van addig. Tibor ragaszkodott a lehető leggyorsabb válaszhoz. Mert pontosan tudta, hogy a nyitónap adja az első benyomást, amit másodjára már nem lehet megszerezni. Aki a bemutatkozásakor ront, annak sokáig tart kijavítani a hibát. Ha egyáltalán sikerül.

De akkor és ott nem volt hiba.

A nyitónap, 2023. január 21-én nem sikerülhetett volna jobban. A Hangvillában és a város terein óriási tömeg, fantasztikus hangulatban köszöntötte az Európa Kulturális Fővárosa év kezdetét. Azt a nyitányt, amelyben hét év küzdelmei, harcai, csalódásai és örömei sűrűsödtek össze.

POSTA

Ui.: A Gyárkert, nem azért maradt a végére, mert megfeledeztem róla vagy, mert röstelni való termék. A Gyárkertből azért lett utóirat, mert pályázat írásakor még nem tervezhettük a létét. Leginkább azért nem, mert a hely, ahol – végül is – létrehoztuk, nem a mi ingatlanunk volt. És esély sem látszott a megszerzésére. A bútorgyár telke felett Várszegi Gábor rendelkezett, és a vételárat olyan magasan szabta, hogy nem tudtuk megvenni.

Szerettük volna nagyon, de nem tudtuk.

Már 2020-at írtunk, amikor Navracsics Tibor kormánybiztos a miniszterelnöknél járt és arról győzködte, hogy segítsen begyógyítani Európa leendő kulturális fővárosának szívében azt a sebet, amit egy lepusztult bútorgyár okoz. Orbán Viktor ismerte a problémát, de korábban soha nem kérdezett vissza, hogy a gyógyítás mennyibe fajna. Ezúttal megtette.

Válaszul 3.3 milliárd forintról készítettünk egy költségvetést. Miénk lett az a terület, amit addig csak kerülgettünk. Csak az volt hátra, hogy mi az a program, amivel ezt a területet belakhatjuk, úgyhogy Murak magára vállalta a tartalom kidolgozását. És „pályázaton kívül” megálmodtuk a Gyárkertet. A legnagyobb tömegeket vonzó koncerthelyszínt, ami beégett az agyakba és a szívekbe.

Amikor Iggy Popot hallgatva ott álltam a nézőtéren, arra gondoltam, hogy jó harminc évvel ezelőtt Bécsig utaztunk egy Renault4-essel, kempingeztünk a barátaimmal, hogy láthassuk őt, és magunkba szívhassuk az energiáit. Aztán a „The Passenger” öregem, ráncosan, de cseppet sem megfáradtan megérkezett hozzánk, és olyan koncertet tolt az arcunkba, hogy a Gyárkertünk beleremegett.

